

очень важно мотивировать их к труду. Для лучшего понимания смысла мотивации в статье исследованы сущность и смысл человеческого труда.

Обосновано, что наиболее ценной считается та работа, где работник чувствует свою необходимость, полезность. Этого мнения в большей степени придерживаются работники зрелого возраста. Те виды работ, где лучшая организация труда, сплоченный коллектив, благоприятные условия труда, являются более привлекательными для молодых работников. Повышению профессионально-квалификационного уровня отдают предпочтение работники среднего возраста, причем с достижениями определенной возрастной границы эта закономерность начинает снижаться. В качестве важных факторов мотивации персонала рассматривают субъективные факторы выбора профессии и уровня квалификации, уровень престижности труда.

На повышение качества и удовлетворенности трудом влияют определенные группы факторов. Однако в статье отмечается, что факторов, которые снижают уровень готовности к работе, больше. К причинам демотивации персонала относят несправедливую оплату, плохие условия труда, отсутствие организационной четкости, неприемлемый стиль руководства, сформированную корпоративную культуру, отсутствие профессионального роста, отсутствие возможности обучения, нехватку квалифицированных специалистов и руководителей, которые способны оценивать и принимать решения о соответствии кандидата имеющейся вакансии, неспособность обеспечить работников высокой квалификации их дальнейшим ростом, прием на работу сотрудников, которые не заинтересованы в ней, невозможность обеспечить ожидания работников и предприятия, неспособность работника быстро реагировать и принимать правильные решения в нестандартных ситуациях, отсутствие условий, при которых мотивы сотрудника способствовали бы его эффективной профессиональной деятельности и т. под. Доказано, что устранение причин снижения мотивации – залог успешной работы по управлению персоналом.

Ключевые слова: системы мотивации труда, содержательность труда, демотиваторы, направления повышения эффективности труда.

Lubov Lipych, Oksana Kchilycha, Myroslava Kushnir, Viktor Zagoruyko. Prerequisites for Effective Motivation of Employees. It is very important to motivate employees in the process of their work to achieve high productivity. For better understanding of the meaning of motivation, the article investigates the essence and the meaning of human labor. It is proved that the most valuable is the work, where the employee feels their own necessity and usefulness. This opinion is more closely adhered to by employees of the mature age. Those kinds of work where organization of work is better, teamwork is preferable, working conditions are favorable become more attractive to young employees. Middle aged workers are interested to increase their vocational qualifications, whereas achieving a certain age limit, this pattern begins to decline. The important factors in the staff motivation are the subjective factors of the choice of profession and the level of skills, determined by the level of prestige of work. Certain groups of factors influence the quality of the work and job satisfaction. However, the article notes that there are more factors that decrease the level of readiness to work. The reasons to demotivate the staff are as following: unfair payment, poor working conditions, lack of organizational clarity, inappropriate leadership style, badly formed corporate culture, lack of professional growth, lack of training opportunities, lack of qualified professionals and managers who are able to evaluate and decide whether the candidate is skilled enough to suit the available vacancy, inability to provide high-skilled workers with their further growth, recruitment of employees who are not interested in the job, discrepancy between expectations of employees and the enterprise, the inability of the employee to respond quickly and make the right decisions in a non-standard situation, the absence of conditions under which the employee's motives would contribute to his effective professional activities, etc.

Understanding of the reasons for reducing of motivation is the key to successful personnel management.

Key words: systems of labor motivation, work content, demotivators, directions of labor efficiency increasing.

Стаття надійшла до редакції 02.09.2017 р.

УДК 330.341.1:33.021

Лариса Лігоненко – доктор економічних наук, професор, професор кафедри менеджменту Київського національного економічного університету імені В. Гетьмана

Теоретико-методологічні засади аналізу інновацій

Завдання, мета наукового дослідження – на основі критичного осмислення наявних пропозицій щодо змісту, призначення, цілей, задач, напрямів, методів та інструментів аналізу інновацій сформулювати цілісне системне

© Лігоненко Л., 2017

уявлення про цей напрям аналітичної діяльності, оцінити поточний стан його розробки й визначити напрями подальшого наукового пошуку в цій царині.

Методологія та наукові підходи – аналіз і синтез, критичне осмислення.

Межі дослідження, можливість використання результатів, напрям подальших досліджень – проаналізовані публікації українських і закордонних дослідників із проблематики аналізу інновацій за останні 10 років.

Практичне значення – розробка навчально-методичного забезпечення нової дисципліни магістерського рівня підготовки «Аналіз інновацій», підвищення якості курсових та дипломних робіт із проблематики інноваційного менеджменту.

Оригінальність/цінність – формування авторської концепції.

Висновки як основні результати дослідницької наукової роботи. Аналіз інновацій – це самостійний напрям економічного аналізу, спеціальним чином організоване аналітичне дослідження ретроспективних трендів та поточного стану, проблем і перспектив реалізації інноваційної діяльності різних економічних об'єктів.

Основними функціями аналізу інновацій є інформаційна, оцінна, контрольна, мотиваційна, інформаційно-прогностична. Головними суб'єктами (користувачами) аналізу є керівники й менеджери, працівники, власники (акціонери), інвестори та кредитори, органи державної влади й громадськість.

Доцільно виокремлювати види аналізу інновацій залежно від об'єкта та суб'єкта аналізу, за критерієм часової орієнтації, за повнотою аналітичного дослідження, за характером аналітичних процедур і їх методичним забезпеченням.

Аналіз інновацій підприємства передбачає 11 етапів роботи: ресурси та витрати підприємства на інноваційну діяльність; динаміка інноваційних процесів на підприємстві й тривалість його окремих фаз; результати та впливи; ефективність і результативність; інноваційна культура й інноваційний клімат; інноваційний потенціал; аналіз трендів розвитку ринку інновацій, перспективний аналіз інноваційних ідей та пропозицій.

Ключові слова: інноваційна діяльність, інноваційний менеджмент, аналіз інновацій, функції аналізу інновацій, види аналізу інновацій, зміст аналізу інновацій

Постановка наукової проблеми та її значення. У сучасних умовах темпи розвитку економічних систем різного рівня (національного, регіонального, корпоративного) визначаються рівнем ефективності інноваційних рішень, що потребує розробки відповідного аналітичного забезпечення їх підготовки та контролю за ходом і результатами реалізації. Тому необхідною умовою вдосконалення економічного механізму управління інноваційною діяльністю є розвиток аналітичного підґрунтя інноваційного менеджменту.

Вищевикладене зумовлює важливість і доцільність наукового обґрунтування нового напрямку проведення економічного аналізу – аналізу інновацій.

Аналіз досліджень цієї проблеми. Теоретичні, методологічні й практичні аспекти аналізу різних проявів та передумов інноваційної діяльності підприємств розкрито в працях таких науковців, як А. І. Волкова, М. П. Денисенка [1], А. А. Мартинова [2], Н. М. Левченко й Д. К. Носенко [3], П. П. Микитюк і В. С. Здрилик [4], В. А. Авінова [5], О. С. Іванілова та А. Г. Сиром'ятникова [6], І. М. Парасій-Вергуненко [7], З. Б. Литвин [8], П. Б. Болдиревський, Л. А. Кістанова [9], Н. Куцай [10]. Позитивно сприймаючи наявні спроби наукового обґрунтування доцільності та змістовного наповнення аналізу інновацій, потрібно наголосити, що їм не вистачає наукової глибини й системності. Багато питань поки що залишаються без відповіді. Викладені пропозиції потребують систематизації та творчого розвитку для їх більш широкого практичного використання.

Формулювання цілей і завдань статті. **Мета дослідження** – на основі критичного осмислення наявних пропозицій щодо змісту, призначення, цілей, завдань, напрямів, методів та інструментів аналізу інновацій сформувати цілісне системне уявлення про цей новий напрям аналітичної діяльності, оцінити поточний стан його розробки й визначити напрями подальшого наукового пошуку в цій царині.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Доцільність виокремлення та важливість проведення аналізу інновацій (інноваційної діяльності) як складової частини й однієї з функцій інноваційного менеджменту є загально визнаною. Ураховуючи відносну новизну цього виду аналізу, потрібно визнати, що теоретичне підґрунтя його проведення перебуває в стані формування, що й зумовлює поширення в літературі різних, інколи протилежних думок щодо мети, призначення, змісту та послідовності проведення.

У роботі колективу вчених під керівництвом А. І. Волкова, М. П. Денисенка (2006) розкрито зміст аналізу ефективності інноваційної діяльності підприємств. Висновок щодо завдань цього виду аналізу можна зробити, виходячи із запропонованої структуризації (послідовності) його проведення:

«загальна оцінка зовнішнього науково-технічного середовища підприємства (аналіз досягнень НТП у цій галузі, аналіз ринку інновацій); аналіз внутрішнього інноваційного середовища підприємства (оцінка інвестиційної привабливості, інноваційного потенціалу, конкурентоспроможності продукції, організаційно-технічного й управлінського рівнів підприємства); аналіз ефективності інноваційних проектів (оцінка показників ефективності інноваційних проектів, визначення беззбиткового обсягу продажу); аналіз ефективності інноваційної діяльності та інноваційної активності (оцінка показників і тенденцій динаміки результатів інноваційної діяльності підприємства, аналіз чинників, що сприяють, і причин, що перешкоджають дальшій активізації інноваційної діяльності на підприємстві)» [1, с. 478]. Логічно осмислюючи запропоновану послідовність аналітичного дослідження, потрібно констатувати такі помилки (вади): невідповідність назви та змістового наповнення, занадто широкий підхід (ідентифікація в якості складових елементів самостійних видів аналізу або аналітичних процедур, поверховий характер; незрозумілість спрямування (минуле чи майбутнє). Незрозуміло також, чому об'єктом аналізу є лише ефективність інноваційної діяльності підприємства.

У роботі А. А. Мартинова (2009) аналіз інновацій запропоновано розглядати як самостійний елемент системи комплексного економічного аналізу та проводити в такій послідовності: «1) попередній аналіз інноваційних позицій і потенціалу організації; 2) аналіз і оцінка стратегії організації; 3) аналіз виробничих ресурсів, продажів і джерел фінансування; 4) перспективний аналіз варіантів розвитку організації і визначення потреби в інноваціях; 5) визначення потреби в інвестиціях, аналіз альтернатив інвестування; 6) аналіз витрат на НДДКР і на придбання нематеріальних активів; 7) поточний аналіз витрат на придбання та створення об'єктів основних засобів; 8) аналіз доходів, витрат і фінансових результатів організації; 9) аналіз грошових потоків і оцінка вартості фірми; 10) ретроспективний аналіз інновацій та оцінка досягнення стратегічних цілей» [2]. Підтримуючи такий підхід у цілому, вважаємо за потрібне зауважити, що не всі виокремлені блоки робіт відповідають змісту саме цього виду аналізу. Це, передусім, стосується пп. 2, 3, 7, 8, 9, які за своїм змістом є предметною цариною інших видів аналізу, хоча, безумовно, опосередковано впливають на оцінні судження щодо інноваційної діяльності, визначаючи загальні передумови та результати її проведення.

У праці Н. М. Левченко та Д. К. Носенко (2009) [3] запропоновано проводити комплексний аналіз інноваційної діяльності підприємства. Визначено такі п'ять етапів його проведення: «1-й етап. Попередній аналіз (Аналіз позицій та потенціалу підприємства, оцінка його стратегічного розвитку); 2-й етап. Перспективний аналіз. Аналіз можливих варіантів розвитку підприємства та визначення потреби в інноваціях і інвестиціях. Аналіз альтернатив інвестування; 3-й етап. Оперативний аналіз (Аналіз поточної інноваційної діяльності, аналіз витрат на інноваційну діяльність, аналіз результативності інноваційної діяльності, аналіз надійності підприємств); 4-й етап. Ретроспективний аналіз (Ретроспективний аналіз інноваційної діяльності та оцінка досягнення підприємством стратегічних цілей); 5-й етап. Заклучний етап аналізу (Оцінка впливу інноваційної діяльності на фінансовий стан підприємства, його позиції на ринку)». Цей же підхід викладено і в праці П. П. Микитюк (2012) [4]. Осмислюючи викладене, потрібно зауважити дискусійність запропонованої логіки, оскільки, на наш погляд, проведення перспективного аналізу до визначення поточного стану справ та дослідження ретроспективи не є логічним; наявна плутанина видів (2–4 етапи) й етапів (1 та 5 етапи), простежено відхилення від об'єкта дослідження й занадто широке позиціонування змісту (оцінка стратегічного розвитку, аналіз надійності не є предметом цього виду аналізу).

У роботі російської дослідниці В. А. Авінової (2012) уведено термін «тематичний аналіз інноваційної діяльності підприємства», під яким розуміємо «аналіз, орієнтований на внутрішнє споживання, що ґрунтується на оперативній релевантній інформації, яка має конфіденційний характер і стратегічну спрямованість, результати чого не вимагають додаткової трансформації й використовуються менеджерами для вироблення поточних і перспективних управлінських рішень, спрямованих на реалізацію інноваційних проектів» [5]. Погоджуючись із низкою виокремлених ознак та характеристик цього виду аналізу, ставимо питання щодо доцільності обмеження його виключно внутрішнім споживанням, використанням лише оперативної інформації, визнанням конфіденційними отриманих результатів. Уважаємо, що наведені характеристики необґрунтовано обмежують зміст і сферу використання результатів цього виду аналізу. Незрозуміла також запропонована ознака «тематичний».

Не можна погодитися й із пропозицією українських науковців О. С. Іванілов, А. Г. Сиром'ятникова (2013), які основними етапами комплексного аналізу інноваційної діяльності фірми пропонують уважати «1) моніторинг зовнішнього середовища фірми; 2) аналіз внутрішнього середовища фірми; 3) аналіз ефективності інноваційних проектів; 4) оцінку ефективності інноваційної діяльності та шляхів її підвищення» [6]. Сукупність цих досліджень, на нашу думку, не дає змоги сформувати всебічно обґрунтований комплексний висновок щодо інноваційної діяльності фірми (бізнес-організації). Наявні суттєві змістові протиріччя між назвою заявлених етапів і змістом роботи, яка на них має проводитися. Наприклад, зміст 4-го етапу тлумачиться як «оцінювання показників інноваційної діяльності фірми; аналіз тенденцій динаміки результатів інноваційної діяльності фірми; факторний аналіз результатів інноваційної діяльності». Сукупність цих досліджень не дає змоги оцінити ефективність інноваційної діяльності (відсутній вид роботи з її оцінювання) та запропонувати способи її підвищення.

Український науковець І. М. Парасій-Вергуненко (2015) використовує поняття «аналіз інноваційного розвитку підприємства», метою якого визнається «визначення стану його інноваційної активності, дослідження джерел фінансування і оцінка результатів здійснення інноваційної діяльності» [7]. Запропоноване розуміння, на наше переконання, також дискусійне, оскільки не передбачає головного для визначення об'єкта аналізу – ідентифікацію типу чи рівня інноваційного розвитку. Крім того, задекларована мета вступає в суперечність із визначеними завданнями аналізу інноваційного розвитку підприємства, якими, на думку дослідника, є «оцінка рівня якості та конкурентоспроможності продукції; визначення техніко-економічних характеристик інновацій; визначення суми інвестицій на розробку та впровадження інноваційних проектів; оцінка можливостей внутрішнього потенціалу підприємства для розробки інноваційних проектів; визначення строку окупності інновацій; оцінка наявних та потенційних резервів (фінансових, кадрових, матеріально-технічних) для реалізації інноваційних проектів; оцінювання ефективності інновацій». На наше переконання, викладений перелік є занадто широким і суттєво виходить за межі аналітичних процедур саме щодо аналізу інноваційного розвитку, більшою мірою він націлений на підготовку майбутніх рішень (інноваційних проектів), тобто сучасний стан інноваційної діяльності залишається поза розглядом.

У багатьох дослідженнях, зокрема [8, 9], використовується термінологічна конструкція «аналіз інноваційно-інвестиційної діяльності», що взагалі призводить до некоректного визначення об'єкта, змісту й призначення дослідження, поверхового аналітичного аналізу з акцентом на інвестиційний складник. Уважаємо, що інноваційний та інвестиційний аналіз – це два самостійні напрями економічного аналізу, кожен із яких є достатньо складним, багатоаспектним і потребує принципово різного спрямування дослідження, тому об'єднувати їх немає сенсу.

Узагальнюючи сучасні уявлення, потрібно наголосити, що аналіз інновацій – це один із порівняно новітніх та надзвичайно важливих у сучасних умовах інноваційно-спрямованої економіки напрямів економічного аналізу, спеціальним чином організоване аналітичне дослідження ретроспективних трендів і поточного стану, проблем та перспектив виконання інноваційної діяльності різних економічних об'єктів.

Аналіз інновацій має на меті ідентифікацію наявних ресурсів, результатів й ефективності інноваційної діяльності певного об'єкта дослідження, здійснення інтегрального оцінювання рівня інноваційності, визначення передумов (потенціалу) для подальшого розвитку та визначення найбільш доцільних й ефективних напрямів майбутньої інноваційної діяльності

Проведення аналізу інноваційної діяльності підприємства формує інформаційно-аналітичне підґрунтя для:

- усвідомлення наявних тенденцій (трендів) розвитку інноваційної діяльності в зовнішньому середовищі підприємства (на макро-, мезо- та мікрорівнях (*інформаційна функція*);
- оцінки поточного стану виконання інноваційної діяльності на підприємстві й системи управління нею (*оцінна функція*);
- виявлення недоліків реальної системи управління інноваційною діяльністю на підприємстві та діяльності окремих фахівців і суб'єктів управління (*контрольна функція*);
- розробки системи мотивації менеджерів та персоналу підприємства щодо виконання інноваційної діяльності (*мотиваційна функція*);

– прийняття необхідних управлінських рішень щодо подальшого розвитку (активізації) інноваційної діяльності, підготовки та/або корегування планових (програмних) документів щодо її виконання (*інформаційно-прогностична функція*).

Аналіз інновації передбачає цілеспрямоване аналітичне дослідження не лише ретроспективи й поточного стану інноваційно діяльності, а й визначення проблем і перспектив її подальшого виконання; виступає інструментом для розробки управлінських рішень, спрямованих на підвищення ефективності діяльності (господарювання) на основі активізації інноваційної активності, цілеспрямованого формування інноваційного потенціалу, максимального використання можливостей наявного інноваційного клімату та інноваційної позиції підприємства.

Критично оцінюючи наявні здобутки й методичні розробки, потрібно визнати, що аналіз інновацій має виконувати не лише контрольні та оцінні функції, пов'язані з констатацією наявного стану розвитку й управління інноваційною діяльністю на підприємствах (бізнес-організаціях), хоча й це вкрай важливо. Усе більше та активніше він має набувати перспективного, інформаційно-прогностичного спрямування – створення інформаційного підґрунтя для майбутніх управлінських рішень щодо проведення інноваційної діяльності; вибору, прийняття й реалізації доцільних, результативних та ефективних інноваційних проєктів.

Аналіз інновацій має розглядатися як один із видів економічного аналізу, що дає підставу застосовувати для його розбудови весь арсенал теорії й практики економічного аналізу. Змістовно аналіз інновацій, який має суттєві перетини з іншими його видами (конкурентним, стратегічним, технологічним, фінансовим, проєктним тощо), використовує результати їх проведення, але має відносно самостійний об'єкт дослідження (передумови, стан, перспективи інноваційної діяльності, розробка та впровадження інноваційних рішень/проєктів).

Критично схарактеризовані вище підходи дослідників до трактування сутності, мети, завдань тощо наочно демонструють багатоаспектність аналітичних досліджень, що зумовлює необхідність виокремлення та подальшого самостійного розгляду різних видів аналізу інновацій. Адаптовану й доповнену автором на основі [2]) типологію видів аналізу інновацій представлено в табл. 1. Потрібно зауважити, що перші чотири ознаки класифікації виокремлюють змістові різновиди аналізу інновацій, дві останні характеризують різноманіття методичних засад його проведення.

Таблиця 1

Види аналізу інновацій

Ознака класифікації	Вид аналізу		
	Залежно від об'єкта аналізу	Макрорівень (країна, регіон, галузь)	
За суб'єктами аналізу	Внутрішній		Зовнішній
За критерієм часового спрямування	Ретроспективний	Поточний	Перспективний
За повнотою аналітичного дослідження	Комплексний		Частковий (у розрізі окремих аспектів)
За характером аналітичних процедур	Кількісний	Якісний	Комбінований
Відповідно до логіки побудови (методичного забезпечення) аналітичних процедур	Трендовий	Структурний	Порівняльний
		Коефіцієнтний	

Коректний, на нашу думку, перелік суб'єктів цього виду аналізу запропоновано Н. Куцай (2013) [10]: керівники та менеджери, працівники, власники (акціонери), інвестори й кредитори, органи державної влади та громадськість, які використовують результати аналітичних досліджень щодо інноваційної діяльності для досягнення чи інформаційно-аналітичної підтримки актуальних для них цілей і завдань. Менеджерам та керівникам підприємства потрібна інформація щодо стану, форм і проявів

інноваційної діяльності, її результативності й ефективності, рівня інноваційного потенціалу для розробки управлінських рішень, подальшого підвищення ефективності інноваційної діяльності та забезпечення стійкого функціонування підприємства в цілому. Інвесторів і кредиторів цікавить інформація щодо спроможності підприємства виконувати інноваційну діяльність та досягати визначених результатів, аналітична обґрунтованість доцільності, результативності й ефективності реалізації інноваційних проектів, які пропонується здійснювати. Органи державної влади та громадськість повинні мати доступ до інформації щодо інноваційної активності й потенціалу, які є вагомими чинниками коректної конкурентоспроможності, життєздатності, соціально відповідальної поведінки тощо.

Пропонується визнати в якості головних такі об'єкти аналізу інновацій бізнес-організації (підприємства), що й зумовить логіку (послідовність) проведення аналітичного дослідження:

1. Аналіз ресурсів інноваційної діяльності підприємства (у розрізі видів: кадрові, матеріальні, фінансові, інформаційно-комунікаційні тощо);
2. Аналіз витрат підприємства на інноваційну діяльність (обсяг, напрями, структура, джерела фінансування тощо).
3. Аналіз динаміки інноваційних процесів на підприємстві та тривалості його окремих фаз (ініціювання, розробка, упровадження тощо);
4. Аналіз результатів і впливів інноваційної діяльності підприємства (у розрізі напрямів, форм, у тому числі вплив на інтегральні показники діяльності- фінансово-майновий стан, конкурентоспроможність, життєздатність, інвестиційну привабливість тощо);
5. Аналіз ефективності інноваційної діяльності підприємства (у розрізі напрямів, форм на основі порівняння результатів і витрат).
6. Аналіз результативності інноваційної діяльності підприємства (порівняно з визначеними цільовими та/або плановими орієнтирами).
7. Аналіз інноваційної культури підприємства (ідентифікація її рівня й типу; виявлення чинників впливу на розвиток і гальмування);
8. Оцінка інноваційного клімату середовища функціонування підприємства, виявлення факторів позитивного та негативного впливу;
9. Ідентифікація рівня інноваційного потенціалу підприємства (як перехресної оцінки інноваційної культури й клімату);
10. Аналіз трендів розвитку ринку інновацій (у розрізі складових елементів: попит, пропозиція, конкуренція, державне регулювання, інфраструктура);
11. Перспективний аналіз інноваційних ідей і пропозицій, аналіз передумов, оцінка доцільності та наслідків окремих інноваційних проектів, які обираються для реалізації.

Висновки та перспективи подальшого дослідження. Визначену логіку покладено в основу навчального курсу, який розроблено й апробовано в КНЕУ ім. В. Гетьмана для студентів магістерської програми «Менеджмент інновацій». У ході підготовки цієї навчальної дисципліни систематизовано наявні та розроблено нові методичні підходи до проведення аналітичних досліджень щодо кожного визначеного об'єкта. Це дає змогу констатувати наявність достатнього обсягу методичних розробок для проведення такого виду аналізу й можливість досягнення його мети, незважаючи на обмеженість інформаційного забезпечення, що визнається найбільш гострою проблемою. Проте науковий пошук щодо подальшого вдосконалення методичних засад проведення окремих етапів (об'єктів) аналізу інновацій доцільно продовжувати й далі. Саме на це й спрямовуватимуться подальші дослідження та розробки автора.

Джерела та література

1. Інноваційний розвиток промисловості-ті України / [О. І. Волков, М. П. Денисенко, А. П. Гречан та ін.] ; під ред. проф. О. І. Волкова, проф. М. П. Денисенка. – Київ : КНТ, 2006. – С. 648–478.
2. Мартинов А. А. Деякі аспекти аналізу витрат на інноваційну діяльність / А. А. Мартинов // Управління проектами та розвиток виробництва : зб. наук. праць. – Луганськ : Вид-во СХУ ім. В. Даля, 2009. – № 3 (31). С. 111–115 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.pmdp.org.ua/images/Journal/31/09maaidp.pdf>
3. Левченко Н. М. Аналіз ефективності інноваційної діяльності підприємств / Н. М. Левченко, Д. К. Носенко // Вісник Хмельницького національного університету: економічні науки. – 2009. – Т. 1, № 2. – С. 138–142.

4. Микитюк П. П. Сутність та зміст аналізу інноваційної діяльності підприємств: науково-теоретичний аспект / П. П. Микитюк, В. С. Здреник // Інноваційна економіка. – 2012. – № 5. – С. 165–169.
5. Авинова В. А. Организация и методика тематического анализа инновационной деятельности предприятия : дис. ... канд. экон. наук : 08.00.12 / Авинова Валентина Анатольевна ; [место защиты – Рост. гос. эконом. ун-т «РИНХ»]. – Тольятти, 2012. – 183 с.
6. Іванілов О. С. Методичний підхід щодо комплексного аналізу інноваційної діяльності підприємства / О. С. Іванілов, А. Г. Сиром'ятникова // Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. – 2013. – Вип. 1(2). – С. 76–82 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http://nbuv.gov.ua/UJRN/esprstp_2013_1\(2\)__13](http://nbuv.gov.ua/UJRN/esprstp_2013_1(2)__13)
7. Парасій-Вергуненко І. М. Організаційно-методичні аспекти аналізу інноваційного розвитку підприємств / І. М. Парасій-Вергуненко // Науковий вісник Ужгородського університету. – Серія : Економіка. – 2015. – Вип. 1(2). – С. 181–186 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuuec_2015_1\(2\)__41](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuuec_2015_1(2)__41).
8. Литвин З. Б. Необхідність аналізу інвестиційно-інноваційної діяльності підприємства в сучасних умовах господарювання / Зоряна Богданівна Литвин // Економічний аналіз : зб. наук. праць / Тернопіл. нац. екон. ун-т ; редкол. : О. В. Ярошук (голов. ред.) та ін. – Тернопіль : Вид.-поліграф. центр Тернопіл. нац. екон. ун-ту «Економічна думка», 2016. – Т. 25, № 2. – С. 99–107.
9. Болдыревский П. Б. Анализ инновационно-инвестиционной деятельности предприятий сельскохозяйственного машиностроения России / П. Б. Болдыревский, Л. А. Кистанова // Экономический анализ: теория и практика. – 2016. – № 2 (449) [Электронный ресурс]. – Режим доступа : URL: <http://cyberleninka.ru/article/n/analiz-innovatsionno-investitsionnoy-deyatelnosti-predpriyatiy-selskohozyaystvennogo-mashinostroeniya-rossii>
10. Куцай Н. Сутність, предмет і завдання інноваційного аналізу підприємства [Електронний ресурс] / Н. Куцай // Економіст. – 2013. – № 12. – С. 70–72 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/econ_2013_12_24

References

1. Volkov O. I., Denysenko M. P., & Hrechak A. P. (2006) Innovatsiynyy rozvytok promyslovosti-ti Ukrainy [Innovative development of Ukrainian industry]. K.: KNT [in Ukrainian]
2. Martynov A. A. (2009) Deyaki aspekty analizu vytrat na innovatsiynu diyal'nist' [Some aspects of cost analysis for innovation]. Upravlinnia proektamy ta rozvytok vyrobnytstva: Zb.nauk.pr. – Luhansk: vyd-vo SNU im. V. Dalia, Project management and production development – Zb.nauc.pr. – Lugansk: View of the SNU them. V. Dala, 3 (31), 111–115 [in Ukrainian].
3. Levchenko N. M. (2009) Analiz efektyvnosti innovatsiynoyi diyal'nosti pidpryyemstv [Analysis of the efficiency of innovation activity of enterprises]. Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu: ekonomichni nauky, 2, t. 1, 138–142 [in Ukrainian].
4. Mykytiuk P. P., Zdrenyk V. S. (2012) Sutnist' ta zmist analizu innovatsiynoyi diyal'nosti pidpryyemstv: naukovoteoretychnyy aspekt [The essence and content of the analysis of innovation activity of enterprises: the scientific and theoretical aspect]. Innovatsiyna ekonomika – Innovatsiina ekonomika, 5, p. 165–169 [in Ukrainian].
5. Avynova V. A. (2012) Orhanyzatsyya y metodyka tematycheskoho analyza ynnovatsyonnoy deyatelnosti predpryyatyua : dySSERTatsyya ... kandydata ekonomycheskykh nauk [The organization and methodology of thematic analysis of innovative activity of the enterprise: the dissertation the candidate of economic sciences]. Toliatty [in Russian].
6. Ivanilov O. S. (2013) Metodychnyy pidkhid shchodo kompleksnoho analizu innovatsiynoyi diyal'nosti pidpryyemstva [Methodical approach to complex analysis of enterprise innovation] Ekonomichna stratehiia i perspektyvy rozvytku sfery torhivli ta posluh – Economic strategy and prospects for the development of trade and services 1(2), 76–82, Retrieved from [http://nbuv.gov.ua/UJRN/esprstp_2013_1\(2\)__13](http://nbuv.gov.ua/UJRN/esprstp_2013_1(2)__13) [in Ukrainian].
7. Parasii-Verhunencko I. M. (2015) Orhanizatsiyno-metodychni aspekty analizu innovatsiynoho rozvytku pidpryyemstv [Organizational-methodical aspects of the analysis of innovative development of enterprises] Scientific herald of Uzhgorod University. Series: Economics – Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu. Seriiia: Ekonomika, 1(2), 181–186, Retrieved from: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuuec_2015_1\(2\)__41](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuuec_2015_1(2)__41) [in Ukrainian].
8. Lytvyn, Z. B. (2016) Neobkhdnist' analizu investytsiyno-innovatsiynoyi diyal'nosti pidpryyemstva v suchasnykh umovakh hospodaryuvannya [Necessity of analysis of investment-innovative activity of the enterprise in modern economic conditions] Ekonomichniy analiz: zb. nauk. prats / Ternopil'skyi natsionalnyi ekonomichniy universytet – Economic analysis: Sb. sciences Works / Ternopil National Economic University, Ternopil: Vydavnycho-polihrafichnyi tsentr Ternopil'skoho natsionalnoho ekonomichnoho universytetu «Ekonomichna dumka», t. 25, 2, 99–107 [in Ukrainian].
9. Boldyrevskyy P. B., Kystanova L. A. (2016) Analiz ynnovatsyonno-ynvestytsyonnoy deyatelnosti predpryyaty sel'skokhozyaystvennoho mashynostroeniya Rossyy [Analysis of innovation and investment activity of

enterprises of agricultural mechanical engineering of Russia] Экономический анализ: теория и практика. 2(449). Retrieved from <http://cyberleninka.ru/article/n/analiz-innovatsionno-investitsionnoy-deyatelnosti-predpriyatiy-selskohozyaystvennogo-mashinostroeniya-rossii> [in Russian].

10. Kutsai N. (2013) Sutnist', predmet i zavdannya innovatsiynoho analizu pidpryyemstva [Essence, subject and tasks of enterprise innovation analysis] Ekonomist. 12, 70–72, Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/econ_2013_12

Лариса Лигоненко. Теоретико-методологические основы анализа инноваций. *Задача, цель* научного исследования – на основе критического осмысления имеющихся предложений относительно содержания, назначения, целей, задач, направлений, методов и инструментов анализа инноваций сформировать целостное системное представление об этом направлении аналитической деятельности, оценить текущее состояние его разработки и определить направления дальнейшего научного поиска в этой области.

Методология и научные подходы – анализ и синтез, критическое осмысление.

Границы исследования, возможность использования результатов, направление дальнейших исследований – проанализированы публикации украинских и зарубежных исследователей по проблематике анализа инноваций за последние 10 лет.

Практическое значение – разработка учебно-методического обеспечения новой дисциплины магистерского уровня подготовки «Анализ инноваций», повышение качества курсовых и дипломных работ по проблематике инновационного менеджмента.

Оригинальность/ценность – формирование авторской концепции.

Выводы как основные результаты исследовательской научной работы. Анализ инноваций – это самостоятельное направление экономического анализа, специальным образом организованное аналитическое исследование ретроспективных трендов и текущего состояния, проблем и перспектив осуществления инновационной деятельности различных экономических объектов.

Основными функциями анализа инноваций являются информационная, оценочная, контрольная, мотивационная, информационно-прогностическая. Основными субъектами (пользователями) анализа выступают руководители и менеджеры, работники, владельцы (акционеры), инвесторы и кредиторы, органы государственной власти и общественность.

Целесообразно выделять виды анализа инноваций в зависимости от объекта и субъекта анализа, по критерию временной ориентации, по полноте аналитического исследования, по характеру аналитических процедур и их методическому обеспечению.

Анализ инноваций предприятия предусматривает 11 этапов работы: ресурсы и затраты предприятия на инновационную деятельность; динамика инновационных процессов на предприятии и продолжительность его отдельных фаз; результаты и воздействия; эффективность и результативность; инновационная культура и инновационный климат; инновационный потенциал; анализ трендов развития рынка инноваций, перспективный анализ инновационных идей и предложений.

Ключевые слова: инновационная деятельность, инновационный менеджмент, анализ инноваций, функции анализа инноваций, виды анализа инноваций, содержание анализа инноваций

Larisa Ligonenko. The Theoretical-methodological Principles of Innovations Analysis. The *task and purpose of scientific research:* to form a holistic systemic view of this direction of analytical activity, to assess the current state of its development, and to determine the directions of further scientific research in this area, based on a critical reflection of existing proposals on the content, purpose, goals, objectives, directions, methods and tools for analyzing innovation.

The *methodology* and scientific approaches: analysis and synthesis, critical thinking meaningful.

The boundaries of research, the possibility of using the results, the direction of further research: The article analyzes publications on the issues of innovation analysis over the last 10 years of Ukrainian and foreign researchers.

Practical value: Development of teaching and methodological support of a new discipline of master's level of preparation – «Analysis of innovations», improvement of the quality of coursework and diploma papers on the issues of innovation management.

The originality / value – the formation of the author's concept.

Conclusions as the main results of research work. The analysis of innovations is an independent direction of economic analysis, a specially organized analytical study of retrospective trends and the current state, problems and prospects for carrying out innovative activities of various economic objects.

The main functions of the analysis of innovations are: informational, evaluation, control, motivational, information-prognostic. The main subjects of analysis are: executives and managers, employees, owners (shareholders), investors and lenders, government agencies and the public.

It is advisable to isolate innovation types of analysis depending on the object and the subject of analysis by the criterion of temporal orientation, the completeness of the analytical study on the nature of the analytical procedures and their methodologies.

The analysis of innovations involves 11 stages of work: resources and expenses of the enterprise for innovation activity; the dynamics of innovation processes in the enterprise and the duration of its individual phases; results and impacts; efficiency and effectiveness; innovative culture and innovative climate; innovative potential; analysis of trends of the development of the market of innovations, perspective analysis of innovative ideas and proposals.

Key words: innovation, innovation management, innovation analysis, function analysis of innovation, innovation types of analysis, content analysis of innovation.

Стаття надійшла до редакції 02.10.2017 р.

УДК 658:330.87

Oksana Khilukha – PhD in Economics, associate professor of the Department of Economics, Security and Innovation of the Enterprise of Lesya Ukrainka East European National University; Lutsk, oksaanka@ukr.net

Anatolii Levchuk – Master of the Faculty of Economics and Management of the Lesya Ukrainka East European National University; Lutsk, levtolik@ukr.net

Andrey Maksymchuk – Master of the Faculty of Economics and Management of the Lesya Ukrainka East European National University; Lutsk, andreymaksymchuk94@gmail.com

Corporate Culture: Technology of its Formation

The article investigates corporate culture as a factor which form a facilitate reliable performance in relatively unstable environments. The study reviews the concept and approaches to the corporate culture. The research followed by methods, such as comparative analysis, synthesis, scientific abstraction. Practical implications. The study finds that an effective culture must be aligned with moral and psychological qualities of the employer and employee of the company. Research implications. The study shows that the corporate culture influence the performance of the organization and productivity of its employees. Further studies should examine the possible relationships between corporate culture and the strategy of the company among Ukrainian companies.

Key words: corporate culture, employee relations, organizational performance, productivity.

Introduction. The corporate world is becoming more and more global and more and more international. It demands the unique quality and style of organization, which company forms through its corporate culture. Companies with corporate values are strongly associated with superior performance over a long period of time.

Literature Review. Based on the reviews of the literature in the field S. V. Kovalevsky, Yu. I. Paleh, V. V. Yurchenko, Yu. V. Melnik, N. V. Bogdanova, L. I. Skibitskaya, V. A. Savchenko, V. G. Voronkova, A. G. Belichenko, O. M. Popov, M. Elvissan, D. Epidrey, A. Cromi and other scientists, it was hypothesized that corporate culture have contributed towards culture and performance research.

Article Purpose and Objectives. The purpose of the article is to investigate the impact of corporate culture on the organizational performance and the productivity of its employees and to establish a relationship between the goals of the organization and the goals of employees.

During the study, the following **objectives** were achieved:

- to develop the definition of the concept of «corporate culture»;
- to study various directions of development of corporate culture;
- to offer a list of moral and psychological qualities and competencies, which should have a successful manager for building an effective corporate culture.